

APRÓ KÖZLEMÉNYEK.

TERMÉSZETTAN.

(Rovatvezető: SZILY KÁLMÁN.)

(1.) GÁZTÓL ÁT NEM JÁRHATÓ KAUCSUK-CSÖVEK. — A gázvezetésre használt kaucsuk-csővek a gázt csakhamar magukba iszszák és átteresztik, a miből igen kellemetlen szag és néha veszélyes kiillanások is származnak. A washingtoni Feether Th. egy idő óta olyan csöveket gyárt, a melyek a gázra nézve tökéletesen átjárhatatlanok. E csövek két kaucsukrétegből vannak alkotva: az egyik, a belső, szürke; a másik, a külső, vörös és egymástól igen vékony önlevéllel vannak társasztva. E csövek eléggé hajlékonyak és rugalmasak, és így kitűnően használhatók. (Revue Scientifique.) Sz. K.

(2.) A KINETIT. — Ez a neve egy új robbanó anyagnak (a nitro-cellulose és egy zsiradék vegyületének), a melyet Dr. Stahlschmidt, az Aacheni műegyetem tanára tanulmányozott tűzetesebben. Kezelése sokkal kevésbé veszélyes, mint legtöbb társának; erős lökéssel robban el, de csak az összenyomott részben, míg a többije el nem ég, csak egy kissé széthányódik. Meggyújtva, csendesen, robbanás nélkül és élénk fény nélkül ég. Zárt csőben hevítve, erős robbanást tesz. A higany-fulminát és kinetit keverékében a fulminát felrobbantása a kinetitet nem bántja. Egy tömör kinetituskóba üreget vájtak s az abba beletett higany-fulminátot felrobbantották — a kinetit sértetlenül maradt. Németországban és Angliában most kezdik szervezni az új termék nagybangyártását. (Revue Scientifique 18. sz.) Sz. K.

(3.) A LÓERŐ ELNEVEZÉS EREDETE A GÉPÉSZETBEN. — Az *Electricité progressive* elmeséli e kifejezésnek — melylyel, mint tudva van, 75 kilogramm súlynak egy másodperc alatt 1 méter magasságra emeléséhez megkívántató erőt jelölik — a hiteles eredetét.

Watt az ő gőzgépét legelőször a Wilbread sörgyárában alkalmazta s a lóerővel hajtott vízemelőgépet gőzerőre kellett berendeznie. A sörfőző ugyanazt az eredményt akarván elérni a gőzzel mint addig a lovaival, azt a javaslatot tette Wattnak, hadd dolgozzék egy ló egy nap 8 óra hosszant s az ekként fölemelt víz súlyából becsüljék meg aztán a gőz munkaerejét. Watt beleegyezett. A sörfőző persze a legjobb lovát fogta be — a londoni sörfőzőknek rendkívül erős lovaik vannak — s aztán, nem kimélve az ostort, 8 óráig hajtotta igazán lóhalálában. Az eredmény az volt, hogy 2.120,000 kilogramm víz lett föl emelve 1 méternyire 8 óra alatt, vagyis átlagban 73.6 kgr. 1 másodperc alatt. Ezt aztán kikerekítették 75 kilogrammra. Ennyi munkát semmiféle ló sem bír kifejteni. Komoly kísérletek, a melyeket az Anzini bányákban egy éven át 250 lóval tettek, egyre-egyre 27.8 kgrmot adtak, tehát valamivel többet, mint az eredeti számnak egy harmadát.

Sz. K.

(4.) ÚJ TRANSZATLANTI KÁBEL. — Gordon, Bennek és Mackay, Amerika legesleggazdagabb nábobjai Franciaország és Észak-Amerika között telegráf-kábelt rakatnak le, mely Havreből indul ki s Watterville-t az irlandi parton megérintve, Cansoban (Új-Skócziában), Bostontól kissé északra fog végződni. Hossza 108,800 kilométer, s minthogy negyven drótból áll, ha e drótokat egymás végtébe tennék, tízszer akkora távolságot mérne, mint a mennyi a Holdé a Földtől. A készülékek s a drótok a mai tudomány tényleges állásának teljesen megfelelnek; a jellevő különösen méltó a megemítésre. Míg a régi jellevőt egy tükör alkotta, olyformán, hogy ennek gyenge lengedezései egy gyertya fényét egy ernyőn majd balról jobbra, majd jobbról balra térítették el,

s ezen eltérítések képezték, előleges megegyezés alapján, az abéczt, a helyett a mostani jellevő Thomson W. hajcsöves lajstromozó szivornyáján fog alapulni, a mely készülék a Morse-telegráféhoz hasonló jeleket hagy hátra. Egy kis hajcsöves üvegshivornya egyik végéből anilinkék füstékdodatot csorogtat egy keskeny papírszalagra. Ha az áram a jeladóban hosszabb ideig jár, a szivornya hosszú vonást csorgat a szalagra; ha ellenben az áram pillanatig tart, csak egy pont fog képződni. A pontok és vonások kombinációja, mint a Morse-készüléknél, az abécze betűit adja s a szalagon hátrahagyja a sürgöny nyomát, úgy hogy ez, ha szükséges, utóbb is elolvasható és ellenőrizhető, a mi a régi tükröklengéseknél lehetetlen volt. Thomson »syphon recorder«-je különben már a bécsi elektromos kiállításon is látható volt.

Sz. K.

(5.) EGYSZERŰ MÓD AZ OXIGÉN FOLYÓSÍTÁSÁRA. — A párisi akadémia múlt évi április 20-iki ülésének Cailletet bejelentette, hogy sikerült neki, ethilént nyílt edényekben forralva, olyan hőmérséklet-csökkenést előállítani, a mely az oxigént tökéletesen folyóvá teszi. — A kísérleteket a Sorbonneon, Jamin fizikai laboratóriumában végezte. Eljárása szerfelett egyszerű: A folyékony ethilén elpárolgásának gyorsításában áll, erősen lehűtött levegő- vagy hidrogén-áramot lövelvén az ethilén tömegébe. Ily módon az ethilén hőmérsékleté jóval alászáll az oxigén válságos pontja alá

s az oxigén e környezetben egész biztosan megfolyósodik. Cailletet megjegyzi, hogy a kísérlet oly egyszerű és oly könnyű, hogy mostantól fogva már a laboratóriumi gyakorlatban és az előadások alatt is helyet lehet neki adni.

Sz. K.

(6.) HAJTÓSZÍJAK GERJESZTETTE ELEKTROMOSSÁG. Gyorsan járó hajtószíjakkal a nagy surlódás igen tetemes mennyiségű elektromosságot szül. Bähr, a drezdai udvari színház elektromos világításának felügyelője a dinamókat mozgó gépek hajtószíjaival tett kísérleteket és azt tapasztalta, hogy a leydeni palaczk pár másodperc alatt megtelt, s szigetelő számolyon álló ember 10—15 cm. hosszúságú szikrákat kapott a szíjából, Geisler-csővek gyönyörűen fénylettek stb. Bähr úgy vélekedik, hogy az ily módon keletkezett elektromosság a malmokban a liszt meggyulását okozhatja. Rendesen elvezetik ugyan és ártalmatlanná teszik az elektromosságot a gép fémrészei, de az úgynevezett francia malomköveknél, melyek több részből állnak, az összekapcsoló vasabroncsok nincsenek egymással összeköttetésben, és ezeknél megtörténhetik, hogy két abroncs közt szikra csap át, mely a lisztet meggyújtja és veszélyes explóziókat is előidézhet. Minden ilyenmű kellemetlen eshetőségnek elejét veheti a vasabroncsoknak egymással és a gép tengelyével való fémes összeköttetésök. (Civilingenieur 1884. I. 67. l.)

DR. D. M.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzökönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

XXV. VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS.

1886. januárius 13-ikán.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

Titkár jelenti, hogy a választmány részéről a pénztár és a könyvtár megvizsgálására kiküldött bizottságok betérjesztették jelentésüket, melyben kifejezik, hogy általában mindent rendben találtak. — Tudo-

másul vétetik. A jelentések a közgyűlés elé fognak terjesztetni.

Titkár előterjeszti a Forgó tőke 1885-ik évi bevételeit és kiadásait, összehasonlítva az Előiránnyal és az 1884-iki bevételek-

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.